

POMEN PREŠERNA ZA DANAŠNJI ČAS Borut Pogačnik

Dr. Asta Vrečko, ministrica za kulturo

Foto: zajem zaslona Levica (Youtube) France Prešeren

Foto: Katarina Lukešević

Ran mojih bo spomin in tvoje hvale
glasil Slovencem se prihodnje čase,
ko mi na zgodnjem grobu mah porase,
v njem zdanje bodo bolečine spale.

Prevzetne kakor ti dekleta zale,
ko bodo slišale teh pesmi glase,
srcá železne d'jale preč opáse,
zvestó ljubezen bodo bolj spošt'vale.

Vreména bodo Kranjcem se zjasnile,
jim milše zvezde kakor zdaj sijale,
jim pesmi bolj sloveče se glasile;

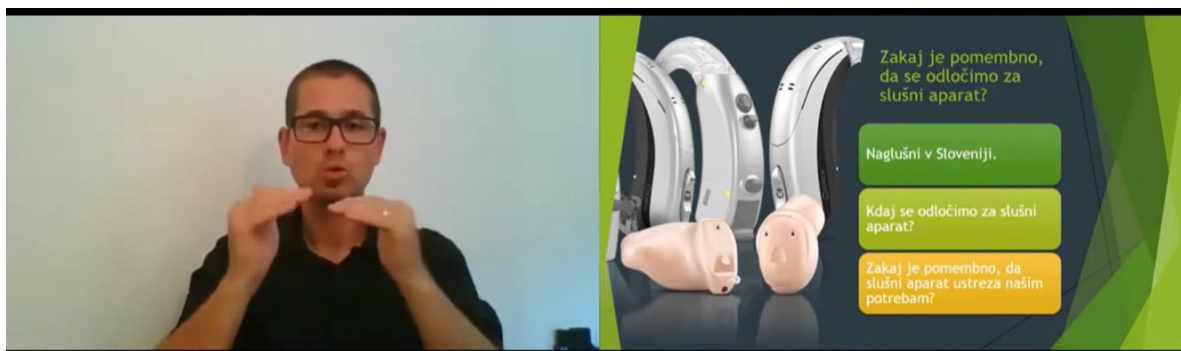
vendàr te bodo morebit' ostale
med njimi, ker njih poezije mile
iz srca svoje so kalí pognale.

(France Prešeren: Sonetni venec – štirje soneti iz drugega sklopa)

Oddaja **Odprta dlan** na Radiu Zeleni val bo v sredo, **4. februarja 2026**, med **10.30 in 11.15 uro** posvečena **Prešernovemu dnevu**—prazniku **slovenske kulture**, ki se praznuje **8. februarja** vsako leto. Gostja oddaje bo **dr. Asta Vrečko**, ministrica za kulturo. Ne pozabite se priklopiti na frekvence radia: **93,1, 96,2 in 97,0 MHz**. Vabljeni k poslušanju.

RAZLIKA MED SLUŠNIM APARATOM IN SLUŠNIM OJAČEVALCEM

Boris Horvat Tihi

Kaj je bolj smiselno in pametno uporabljati

Foto: zajem zaslona Spletna TV (Youtube)

V zadnjem času smo ob obilici zavajajočega reklamiranja deležni številnih vprašanj **kakšna je razlika med slušnim aparatom in slušnim ojačevalcem**, ki sta **na videz sicer zelo podobna slušna pripomočka**, ampak v praksi je pa dejansko ogromna razlika v funkcionalnosti. In ravno ta uporabnost je za vse uporabnike z izgubo sluha izjemnega pomena, zato na kratko nekaj bistvenih razlik.

Slušni ojačevalec:

- JE preprosta elektronska naprava, ki ojača vse zvoke iz okolice, šume, promet, hrup....
- NI nastavljen na stopnjo izgube sluha in ušesni vložek ni narejen po meri
- NI medicinski pripomoček in ga v celoti plača uporabnik sam
- NI garancijske dobe in popravila niso možna
- Ni nobene možnosti uporabe tehničnih pripomočkov

Slušni aparat:

- JE elektronska naprava, ki pomaga bolje slišati in razumeti, saj ojača govor in zmanjšuje moteče šume
- JE individualno nastavljen glede na izgubo sluha uporabnika in ušesni vložek je narejen po meri
- JE medicinski pripomoček, ki ga subvencionira ZZZS v višini 450 evrov
- JE garancijska doba in vsa popravila ter nastavitve so možne pri uradnih dobaviteljih s koncesijo ZZZS
- JE možnost uporabe vseh tehničnih pripomočkov

Že te osnovne razlike bi morale zadostovati za odločitev, **kaj je bolj smiselno in pametno uporabljati**, še posebej ob dejstvu, da so tudi **tehnični pripomočki**, kot so **slušna zanka** in **FM** ali **ROGER sistem**, ki omogočajo še boljše poslušanje in razumevanje, subvencionirani s strani ministrstva na podlagi **Zakona o izenačevanju možnosti invalidov**.

Da ne omenjam vedno bolj **aktualne brezžične povezave** kot je **Bluetooth**, ki **uporabnikom slušnih aparatov omogoča** prostoročno telefoniranje in direktno poslušanje TV programov, medtem ko **pri slušnem ojačevalcu tudi te možnosti ni**. Pri najnovejših slušnih aparatih obstaja tudi **možnost uporabe aplikacije za prevajanje tujih jezikov v slovenščino v govorni ali pisni obliki**, ki se pokaže na ekranu telefona. **Sodobna tehnologija slušnih aparatov** danes ponuja veliko več kot le osnovno ojačanje zvoka, s pomočjo pametnih, povezljivih in prilagodljivih naprav, **izboljšujejo kvaliteto življenja oseb z izgubo sluha**, kar posledično pomeni tudi veliko **več možnosti uspešne rehabilitacije**. Na vsa dodatna vprašanja vam z veseljem odgovorimo tudi po e-pošti borishorvat5@gmail.com.

DRŽAVA Z ZAKONOM KREPI SISTEMSKO PODORO VRHUNSKIM PARAŠPORTNIKOM

Drago Perko

Pomemben dan za parašport! Foto: zsis.si

V sredo, 28. januarja 2026, je bil **pomemben dan tudi za parašport**. Slovenski parašportniki bodo **deležni novih institucionalnih sistemskih rešitev**, kar jim bo omogočalo boljši trenažni proces, hkrati pa tudi **lažji prehod iz aktivne kariere parašportnika v t.i. drugo kariero**. To omogoča od 28. januarja 2026 v **Državnem zboru Slovenije sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o športu**. Navzočih je bilo 75 poslank in poslancev, **vsí so glasovali za**.

Vrhunski parašportniki imajo v Sloveniji posebno mesto. S svojimi dosežki navdušujejo javnost, krepijo samozavest naroda, pomembno prispevajo k prepoznavnosti države v mednarodnem prostoru ter pozitivno vplivajo na turizem. Še pomembneje pa je, da so **zgleđ mladim in pomemben motivator za ukvarjanje s športom ter telesno dejavnostjo**. Po olimpijskih in paralimpijskih igrah v Parizu je bila **oblikovana vladna delovna skupina**, v kateri so sodelovali predstavniki več resorjev ter **Olimpijskega in Paralimpijskega komiteja**. Njena naloga je bila jasna: poiskati načine, **kako vrhunskim parašportnikom vsaj delno povrniti prispevek, ki ga dajejo družbi in državi**. Posebnost priprave ukrepov je bila v tem, da so bili predlogi pred dokončno obravnavo posredovani v pregled in soglasje šestim aktivnim vrhunskim športnikom, ki sta jih izbrala oba komiteja.

Del ukrepov je že uspešno uresničen. **Gluhim in naglušnim vrhunskim parašportnikom** je bil **letni obseg tolmačenja povečan s 30 na 100 ur**. Prav tako je bila zagotovljena **večja zaposlitvena varnost v okviru javne uprave**, kjer je trenutno na voljo 183 kvot v policiji, vojski in Finančni upravi RS, vključno z dodatnimi kvotami za parašportnike. Ključni del predlaganih sprememb pa zahteva zakonsko ureditev. **Zakon prinaša tri pomembne sistemske rešitve**. Prva je **ureditev področja priznavalnin in odprava nepravilnosti iz preteklosti**. Druga je **sofinanciranje nacionalnega kariernega centra**, ki bo tudi parašportnikom omogočil pravočasno pripravo na drugo kariero že v času aktivnega športnega udejstvovanja. Tretja in za športnike morda najpomembnejša novost pa je **uvredba dodatne socialne varnosti po zaključku parašportne kariere**. V Sloveniji je v danem trenutku med 500 in 600 vrhunskih športnikov, pri čemer jih vsako leto približno 50 zaključí kariero. Več kot polovica teh nima urejene nadaljnje poklicne poti. Država zato predvideva **možnost sklenitve triletne pogodbe z državo**, ki parašportnikom (kategorizirani, perspektivnega, mednarodnega, svetovnega in olimpijskega razreda) zagotavlja socialno varnost, plačane prispevke in minimalno neto plačo. V zameno se parašportniki zavežejo k pridobivanju manjkajoče izobrazbe ali dodatnih znanj, bodisi z dokončanjem srednje šole ali nadaljevanjem študija.

S sprejetjem zakona želi država vsaj delno poplačati dolg, ki ga ima do slovenskih vrhunskih parašportnikov, ter jim **zagotoviti varnejši prehod iz športne v poklicno kariero**. Ob tem je bil izpostavljen tudi pomen soglasne podpore zakonu v Državnem zboru, saj enotnost pri odločitvah, pomembnih za šport, prispeva k večjemu ugledu in priznanju slovenskega športa v družbi. Predlog zakona je **v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada**. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona je zbranim poslankam in poslancem predstavil magister **Dejan Židan**, državni sekretar na **Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport**.

DOSTOPNA IN UČINKOVITA ONKOLOŠKA OSKRBA

Tanja Španić

Uvodni predavanji:

- **dr. Thomas Hofmarcher:** *Primerjalno poročilo o raku v Evropi – s poudarkom na Sloveniji*
- **dr. Tjaša Redek:** *Uvidi v učinke raka na delovno zmožnost in izide na trgu dela v Sloveniji*

Sledila bo panelna razprava, v kateri bodo sodelovali predstavniki ključnih institucij s področja onkologije v Sloveniji:

1. predstavnik Ministrstva za zdravje (v potrjevanju)
2. **mag. Andrej F. Plesničar, dr. med., ZZS**
3. **dr. Mircha Poldrugovac, dr. med., NIJZ**
4. **Iva Dimić**, predsednica Pododbora za spremljanje rakavih obolenj v Republiki Sloveniji in poslanka NSi
5. **Tamara Petrun, dr. med.**, vodja onkologije, UKC Maribor
6. **dr. Petra Došenović Bonča**, Ekonomska fakulteta UL
7. **dr. Tanja Španić, dr. vet. med.**, izvršna direktorica Združenja Europa Donna Slovenija

Dogodek bo vodila Lucija Petavs.

Program dogodka ob svetovnem dnevu raka

Foto: Združenje Europa Donna Slovenija

Ob svetovnem dnevu raka, ki ga obeležujemo 4. februarja, vas v Združenju Europa Donna Slovenija vabimo na dogodek **Dostopna in učinkovita onkološka oskrba: slovenski položaj v Evropi in priložnosti za izboljšave**, ki bo potekal v četrtek, 5. februarja 2026, ob 10. uri v Državnem svetu Republike Slovenije.

Dogodek bo **osredotočen na primerjavo položaja Slovenije na področju onkološke oskrbe z drugimi evropskimi državami** ter na razpravo o konkretnih možnostih za izboljšanje dostopnosti, učinkovitosti in dolgoročne vzdržnosti onkološke oskrbe v Sloveniji. Poseben poudarek bo namenjen sodelovanju ključnih deležnikov ter vlogi zdravstvene politike pri uvajanju sistemskih sprememb.

KAKO LOČITI ZRNJE OD PLEVELA

NOVICE: KAKO LOČITI ZRNJE OD PLEVELA

**5. februar 2026
ob 11.00**
Dvorana M3/4, Mala galerija,
Cankarjev dom, Ljubljana

Organizator:
f3žo
FESTIVAL ZA *trpetje*
ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

POTRDI TEV UDELEŽBE
do torka,
3. februarja

Posvet Foruma F3ŽO bo v četrtek, 5. februarja, ob 11. uri

Foto: f3žo

Vsak dan smo obkroženi z novicami iz televizije, časopisov, interneta in družbenih omrežij in ni vedno najlažje presoditi, katere so resnične in katerim ne gre zaupati. **Starejši so pri tem pogosto še bolj izpostavljeni**, saj so lahko tarča potegavščin, prevar, lažnih obljub, zavajajočih zdravstvenih nasvetov ali celo goljufij. Na posvetu bomo v prijetnem

pogovoru skupaj razmišljali o tem, **kako danes brati in razumeti novice ter kako se zaščititi pred lažnimi, zavajajočimi in celo škodljivimi informacijami**. Drugače povedano: kako ob branju novic ločiti zrnje od plevla.

Sodelujoči na posvetu **Foruma F3ŽO**, ki bo potekal kot preddogodek 25. Festivala za tretje življenjsko obdobje v četrtek, **5. februarja 2026**, ob **11. uri** v Dvorani M3/4, Mala galerija v Cankarjevem domu v Ljubljani bodo: **Vlasta Nussdorfer**, predsednica programskega sveta F3ŽO (moderatorica), **David Gracer**, Uprava kriminalistične policije, **Petra Lovišček**, vodja pravne pisarne, Zveza potrošnikov Slovenije, **Marko Milosavljevič**, Fakulteta za družbene vede, **Barbara Štrukelj**, namestnica odgovornega urednika Slovenske tiskovne agencije in vodja projekta Ne/Ja, projekta STA za preverjanje dejstev in razbijanje mitov, in drugi sogovorniki. (vir: Festival za tretje življenjsko obdobje)

ZGODBA 18/20: MARJANA SVET ČUTI Z DOTIKOM IN SRCEM Dr. Simona Gerenčer

Marjana

Foto: Zdrženje DLAN

Rodila se je **gluha**, kasneje je **postopoma izgubljala vid**. Doživljala je težke stiske, travme ... Danes se sporazumeva izključno v **jeziku gluhoslepih – preko dotika**. Obvlada več načinov sporazumevanja, še posebej ji je ljub **haptični način**, ki **poteka na hrbtu, ramenih in nadlahti**, s katerim zaznava vizualne informacije iz okolja.

Marjana je tiha, skromna, a izjemno pogumna. V skupnost **Zdrženja DLAN** je vstopila previdno, a z odprtim srcem. Zdaj aktivno sodeluje, hodi na tabore, se rada uči pesmi in jih v svojem jeziku tudi deklamira – pravi, da jih zapoje. Zelo rada ima lepoto, estetiko, ljudi in živali. Ko začuti ritem glasbe na telesu, se ji zariše nasmeh na obrazu. V sebi nosi hrepenenje po ljubezni – resnični, čisti, srčni. Marjana je dama, ki skriva v sebi stiske in skrbi. S svojo prisotnostjo nas spomni, **kako pomemben je dotik** – za stik, razumevanje, sprejetost in varnost. Uči nas, da so najgloblje vezi stkanе preko srca in dotika.

O JEZIKU GLUHOSLEPIH NA RADIU CELJE

Februarska oddaja za invalide **Sončni žarek** na **Radiu Celje** bo na sporedu v nedeljo, **8. februarja 2026**, med **18.15 in 18.45 uro**. Borut Pogačnik se bo pogovarjal z dr. **Simono Gerenčer**, sekretarko **Zdrženja gluhoslepih DLAN** o težavah, s katerimi se srečujejo **osebe z gluhoslepoto** in o letošnjih načrtnih društva. Prisluhnite zanimivi oddaji na frekvencah **Radia Celje**, ki so: **90.6, 94.8, 95.1 in 95.9 MHz**.

PRIPRAVE NA PUSTA Katarina Lukešević

Izvajalka Slava z uporabniki programa Veriga v Ormožu

Foto: A.P. – ZIFS 2026

Vstopili smo v mesec **pusta**. Veselo in norčavo bo v **Ormožu**, kjer **priprave na pusta** že potekajo. Uporabniki programa **Veriga psihosocialne oskrbe in druženja**, se bodo tudi letos preoblekli v **pustne kostume** in skupaj preganjali zimo iz naših krajev. V pustnem obdobju seveda brez **pustne dobrote** - krofov ne bo šlo.

PRISLUHNIMO TIŠINI: BESEDA IN KRETNJA LETA – ODSEV LETA 2025 Vlasta Tifengraber

Popolnoma nova kretnja - geopestrost

Foto: Prislupnimo tišini

Prva na svetu – in že ima čast postati **kretnja leta**. Govorimo o **geopestrosti**, **kretnji leta 2025**. Ta je res nekaj posebnega, saj **gre za popolnoma novo kretnjo**, ki doslej še ni obstajala nikjer na svetu. Popolnoma drugače pa je pri besedi leta. **Beseda leta 2025** je **božičnica**, za katero zagotovo ne moremo reči, da je novotvorjenka, saj jo je v preteklem letu izrekel skoraj vsak zaposleni Slovenec. Več o besedi leta, novotvorjeni kretnji geopestrost in o tem, kako danes nastajajo nove kretnje, si oglejte v tokratni oddaji **Prislupnimo tišini**.

Oddaja Prislupnimo tišini bo na **sporedu v sredo, 11. februarja 2026, ob 14.40 uri na TV SLO 1.**

TUDI ŠMARTNO OB PAKI BO KMALU OBČINA PO MERI INVALIDOV

Urška Jakop

Predstavniki organizacij

Foto: arhiv MDGN Velenje

V dvorani Marof je v torek, 27. januarja 2026, potekala **okrogla miza o življenju invalidov v Občini Šmartno ob Paki**, ki je bila organizirana v okviru postopka **pridobivanja listine Občina po meri invalidov**. Dogodek je bil namenjen odprtemu pogovoru o izzivih, potrebah in priložnostih za **izboljšanje kakovosti življenja invalidov v lokalnem okolju**.

Zbrane je najprej nagovoril župan **Občine Šmartno ob Paki, Janko Kopušar**, ki je poudaril pomen vključujoče skupnosti ter zavezanost občine k **ustvarjanju dostopnega in prijaznega okolja za vse občane**. Podžupanja, **Marjana Rogel Peršič**, ki je izpostavila dosedanja prizadevanja občine na področju socialne vključenosti ter pomen sodelovanja različnih institucij pri oblikovanju konkretnih rešitev.

Okroglo mizo je vodil **Drago Kolar**, predsednik **Medobčinskega društva invalidov**. V razpravi pa so sodelovali predstavniki policije, Centra za socialno delo, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ), Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje ter Centra za krepitev zdravja Velenje. Sogovorniki so predstavili svoje poglede in izkušnje ter opozorili na pomen medinstitucionalnega sodelovanja pri zagotavljanju varnosti, zaposlitvenih možnosti, zdravstvene podpore in socialne varnosti invalidov. Razprava je prispevala dragocene predloge in usmeritve, ki bodo **občini v pomoč pri nadaljnjih korakih na poti k pridobitvi listine Občina po meri invalidov**. Mi kot **Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje** pa smo veseli, da lahko s svojimi predlogi prispevamo k **kvalitetnejšemu življenju oseb z izgubo sluha**.

O OSEBAH Z IZGUBO SLUHA NA RADIU ZELENi VAL

V oddaji za invalide **Odprta dlan na Radiu Zeleni val**, ki bo potekala v živo v sredo, **11. februarja 2026**, med **10.30 in 11.15 uro**, se bo Borut Pogačnik pogovarjal s predstavnikoma **Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje**. Z nami bosta **Franc Forštner**, predsednik društva in **Urška Jakop**, sekretarka. Na kratko bosta predstavila društvo in posebne socialne programe, katere izvajajo med letom za vse svoje člane. Franc Forštner pa bo spregovoril tudi o tem, kako je **izgubil sluh** in o **življenju s polževim vsadkom**. Na vsa vaša vprašanja bosta odgovorila, če boste poklicali na številko studia, ki je: **01 786 0 400**. Ne pozabite se priklopiti na frekvence **Radia Zeleni val: 93,1, 96,2 in 97,0 MHz**.

S POŠKODBO GLAVE V VITO

Borut Pogačnik

Eva Otoničar

Foto: B.P. – ZIFS 2026

Električni skiroji so razlog, da je **vedno več invalidov s poškodbo glave**. O teh, ki morajo prestat številne oblike rehabilitacij, seveda, ni govora v dnevnih časopisih, saj ti poročajo samo o umrlih v prometnih nesrečah. Pač pa se z njimi ukvarjajo različne ustanove: od bolnišnic, usposabljanja v URI Soča, pa do **Društva VITA za pomoč po nezgodni poškodbi glave**.

In prav zadnje, je zanimalo številne poslušalce oddaje **Odprta dlan** na Radiu Zeleni val, ki so želeli, da bi se ponovno seznanili s tovrstnimi vrstami invalidov – **po poškodbi glave**.

Prav zato smo v oddajo v sredo, **28. januarja 2026**, povabili **vodjo programa Osebne asistence Evo Otoničar**, od preteklega tedna tudi novo magistro socialnega dela, ki je zelo podrobno razložila pomen ter rezultate vseh posebnih socialnih programov, ki so v društvu namenjeni prav osebam s tovrstnimi poškodbami.

Poslušalko, ki je vprašala, zakaj v zadnjem času toliko tovrstnih nesreč, je gostja oddaje informirala o vse večji uporabi električnih skirojev, ki so prav zato pomembni povzročitelji številnih novih in novih prometnih nesreč s temi sredstvi.

Žal nobena preventiva ne bo pomagala, saj tudi odrasli s predelanimi skiroji dosegajo visoke hitrosti, čeprav bi smeli voziti samo 25 km/h. Posledice so izjemno hude, saj nekateri ne morejo več govoriti, imajo **hude senzorne poškodbe ob številnih telesnih okvarah**. Njim je namenjen prav poseben **dnevni center v Ljubljani na Dunajski cesti 106**, ki deluje v dopoldanskem času. V centru izvajajo številne pestre dogodke na področjih seznanjanja z različnimi vrstami uspelih duševnih in telesnih tehnik, seznanjanje z ročnimi sposobnostmi ter celo s kuhanjem, saj ima dnevni center tudi manjšo priročno čajno kuhinjo.

Program **Osebne asistence** je izjemnega pomena, saj je Društvo Vita tudi samo izvajalec asistence za svoje člane, kakor tudi za druge vrste invalidov, ki takšno pomoč dnevno potrebujejo. Osebna asistenca pa se ne izvaja samo v Ljubljani in bližnjih občinah, ampak po vsej državi. Poslušalce je zlasti zanimalo, kakšni so pogoji izvajanja osebne asistence in kdo vse lahko to dela ter tudi, kdo novo zaposlene poučuje?

Na ta in podobna vprašanja, je Eva Otoničar zelo podrobno odgovorila, kar je oddajo **Odprta dlan** ponovno uvrstilo med tiste najbolj izčrpne oddaje **o ozaveščanju vseh javnostih o invalidih in invalidnostih**.

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/tracks>

NA ROGLI USPEŠNO IZVEDLI 17. SMUČARSKI KAMP ZA PARAPLEGIKE

Smučarski kamp Rogla 2026

Foto: ZPS

Zveza paraplegikov Slovenije je na Rogli uspešno izpeljala že **17. smučarski kamp za paraplegike**, ki je potekal med **27. in 29. januarjem 2026**. Kampa se je udeležilo **39 udeležencev**, med njimi **15 smučarjev invalidov**. Največ je bilo **paraplegikov** in lažje poškodovanih **tetraplegikov**. Posebno vrednost je kampu dodala tudi mednarodna udeležba športnih prijateljev s Hrvaške in Srbije, na kampu pa so bili tudi trije udeleženci, ki so se prvič preizkusili na belih strminah.

Prva dva dneva sta minila v aktivnem smučanju, nadgradnji znanja, novinci pa so se učili pod taktirko dvojca smučarskih učiteljev **Nike Šuc** in **Ilije Avramoskega**. V četrtek popoldne je sledila tekma, za njo pa slovesna razglasitev rezultatov tekmovanja v alpskem smučanju za pokal ZPS. Med paraplegiki je zmagal **Gregor Gračner**, drugo mesto je osvojil **Milan Slapničar**, tretje pa **Anej Doplihar**. Med prostovoljci je bil najhitrejši **Rajko Brus**, ki je slavil že drugo leto zapored, sledila sta mu **Martin Zoren** in **Matejka Peljhan**.

Smučarska tekma je **posvečena Jožetu Globokarju**, dolgoletnemu našemu članu, tudi udeležencu kampa, sicer pa človeku, ki je vrsto let pripravljajl zapise o našem kampu, lani pa se je žal poslovil...

Gregor Gračner, vodja kampa in vodja športa pri Zvezi paraplegikov Slovenije:

»Veseli in ponosni smo, ker je Zveza paraplegikov Slovenije uspešno izpeljala že 17. smučarski kamp Zveze paraplegikov Slovenije. Imeli smo tudi tri novince. Prvi dan smo imeli sončno vreme, potem ne več, a smo maksimalno izkoristili vse dneve za aktivno smučanje, v četrtek pa smo izvedli tekmo z 39 udeleženci, med njimi tudi 15 invalidov. Smučarski klub je zelo dobro pripravil in organiziral četrtkovo tekmo, zelo so se potrudili. Tudi vreme je zdržalo. Veseli smo, ker sta smučarska učitelja Nika Šuc in Ilija Avramoski poskrbela za strokovno plat kampa. Zdravstvena fakulteta Univerze v Ljubljani, Katedra za delovno terapijo, pod vodstvom mag. Alenke Plemelj Mohorič, pa je s petimi prostovoljkami poskrbela, da je vse nemoteno potekalo, predvsem pa so nudile podporo in pomoč. Kamp je uspel. Verjamem, da nas bo drugo leto še več. Misli pa že usmerjamo v 18. izvedbo kampa, vnovič na Rogli, kjer smo vedno dobro sprejeti, predvsem pa je vse dostopno, kar je za nas ključno.« (vir: **Ekipa Smučarskega kampa za paraplegike**)

GLUHI TENIŠKI IGRALEC MARINO KEGL JE OSVOJIL ODPRTO PRVENSTVO AVSTRALIJE

Drago Perko

Marino Kegl in Marco Carretto sta osvojila prvo mesto

Foto: Marino Kegl

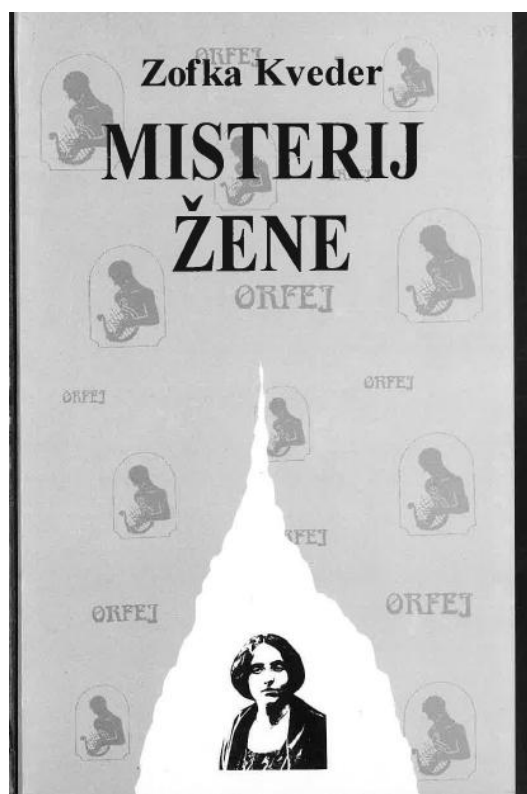
V **Melbournu** se je končalo **4. odprto prvenstvo Avstralije za najboljše gluhe in naglušne tenisače**. Slovenski reprezentant **Marino Kegl** je v **igri dvojic postal zmagovalec prvenstva** v paru z italijanom **Marcom Carretto**. V odločilnem finalnem obračunu je bila slovensko-italijanska naveza s **6:3 in 6:4** boljša od para **Gabor Mathe (MAD)** in **Prithvi Sekhar (IND)**. V **posamični konkurenci** je Marino Kegl **osvojil končno 8. mesto**.

»Proti Glenu Flindellu (AVS) sem izgubil z izidom 3:6, 5:7 in tako osvojil končno 8. mesto. Zaradi poškodbe nisem želel tvegati hujših posledic, zato sem vse sile usmeril v nastope v dvojicah. Iskrena zahvala gre fizioterapevtki Emmy za odlično pripravo na tekme. Zahvaljujem se tudi Zvezi ŠIS-SPK, ŠZGS, Fundaciji za šport, matičnemu klubu ŽTK Maribor ter vsem osebnim sponzorjem. Hvala vsem, ki mi stojite ob strani,« je po turnirju povedal Marino Kegl.

Marino Kegl se je na odprtem prvenstvu Avstralije izkazal že v preteklih letih. Leta 2023 je bil finalist v posamični konkurenci, leta 2024 je osvojil peto mesto posamično in tretje mesto v dvojicah, lani je bil bronast posamično in četrti v dvojicah, letos pa je uspehom dodal še naslov zmagovalca v igri dvojic.

Marino Kegl (1995) je **gluhi teniški igralec** iz Murske Sobote. S tenisom se je začel ukvarjati pri osmih letih, pri dvanajstih pa je postal državni prvak med gluhih. Leta 2013 je kot najmlajši slovenski teniški igralec nastopil na olimpijadi gluhih v Sofiji, kjer se je prebil do četrtfinala. Na olimpijadi gluhih v Samsunu leta 2017 je osvojil četrto mesto, enako uvrstitev pa je dosegel tudi na olimpijadi gluhih v Tokiu. Leta 2021 je na evropskem prvenstvu gluhih na Kreti osvojil bronasto medaljo. Med letoma 2023 in 2025 je z odličnimi predstavami na odprtem prvenstvu Avstralije ter z bronasto medaljo na svetovnem prvenstvu gluhih v Grčiji potrdil status enega najboljših gluhih teniških igralcev na svetu. Ob tem velja poudariti, da je Marino Kegl edini povsem gluhi tenisač v tej močni mednarodni konkurenci.

KNJIGE VABIJO
UTRLA JE POT K OSVOBODITVI ŽENSK
Borut Pogačnik

Založba Karantanija, strani 113, leto 1995

Foto: ZIFS

Stil pisanja **Zofke Kveder** je v marsičem podoben v stilu **Ivana Cankarja**, ki ji je bil tudi zgled za način pisanja. Letos se spominjamo te **pomembne slovenske pisateljice** ob stoletnici njene smrti. Rodila se je v Ljubljani prav v letu 1878, ko je Avstro-ogrsko pričela svoj pohod v Bosno in Hercegovino in močno spremenila politično situacijo na Balkanu.

Njene črtice, ki so prežete z **naturalizmom**, so verjetno posledica hudih socialnih razmer v njeni lastni družini. Pokojni urednik **Založbe Karantanije David Tasić**, opisuje njen zgodnji stik s svetom kot zelo težaven, saj je bil oče hud alkoholik, družina pa se je selila po različnih slovenskih mestih in krajih, kar smo tudi že pisali v drugi letošnji številki *Sporočevalca*, ko smo se ukvarjali s knjigo **Iz naših krajev**.

Misterij žene je zbirka kratkih in nekoliko daljših črtic, kjer je v prvi, z naslovom **Moja prijateljica**, praktično opisano življenje male deklice in kasneje dekleta, ki je moralo iti skozi vse faze domačega alkoholizma in z njim povezanega domačega nasilja, ter se prebiti do svoje lastne identitete v neprijaznem okolju. Že kot otrok je bila venomer predmet zlorab sadističnega očeta in nič bolj nežne matere, ki sta jo trpinčila do njenih srednjih let.

Tudi šolanje in vzgoja tistega časa ni bila naklonjena revnem in ranjenim, ampak so favorizirali bogastvo in slavo staršev otrok, ki so bili tudi na zunaj bolj oblečeni ter seveda urejeni po meščanskih šegah.

Druga črtica v tem delu ima naslov **Misterij žene**, kakor celotna zbirka črtic v tej knjigi. Gre za **retrospektivo življenja** starejše ženske, ki je, kot piše pisateljica: imela bele lase, lice pa ji je bilo nagubano in razorano. Ob tem se spominja svojega življenja, ki se je odvijalo, kakor da bi se pehala na visoko goro ter bila ob tem vsa izmučena, noge pa so ji krvavele ob znoju, ki je lil z njenega telesa. Zakaj ravno na vrh gore v takem stanju? Podobno kot Ivan Cankar, piše, da je bil vrh gore njen cilj in vedela je, da je prav tam mogoč pogled po krasotah v dolini. Ko pa zdaj stoji vrh gore v svoji duši, pa ji je bilo pustó in krasote so se razbežale kot megle okrog nje in pod njo. Za tem pa opisuje težke čase žensk na robu prehoda med dvema stoletjema, ki so dober prikaz izkoriščanja in podrejenega položaja žená v tistem času.

Zanimive so tudi ostale štiri črtice, ki imajo naslove: Zločin, Na kmetih, Doma in Hrvatarji. Nikomur ne bo škodovalo, če se z **Zofko Kveder** poda sto in več let nazaj ter občuti, kako se je počutila ona sama in **kakšno je bilo takrat življenje v naših deželah**.

PREDSTAVA CHARLIE – KO TELO Z GIBALNO OVIRANOSTJO PREPIŠE PRAVILA PLESA Valerija Intihar

Plesna predstava Charlie (2025)

Foto: Máté Kalicz

Telo ni singularno ali ujeto v stalno formo; oblikujejo ga norme, pričakovanja in sistemi, ki določajo, kaj velja za funkcionalno, sposobno in vredno biti vidno. **Ko se telo giba, se začne izražati** – gib nosi smer in namen, hkrati pa pušča prostor presenečenju in spremembi. Pri **Charliju** ni nič drugače. V **njegovem gibanju omejitve ni ovira**, temveč generativna sila: včasih oblikuje ples, drugič jo ples oblikuje sam. Njegovo gibanje preobraža politike vidnosti in nas vabi k ponovnemu premisleku o tem, kako so telesa videna in vrednotena v sodobni kulturi.

Charlie (2025) je plesna predstava, ki v ospredje postavlja inkluzivno odrsko prisotnost in osebnost performerja, nenormativno telesnega umetnika, ki uporablja invalidski voziček. Projekt je nastal skozi daljši raziskovalni proces in prepričljivo prevaja vsakdanjo izkušnjo življenja z oviranostjo v potopitveni gledališki prostor, ki je brez tabujev. S specifičnim gibanjem in govorom Charlie občinstvo vabi k razmisleku raznolikosti telesa in o potrpežljivosti s slednjo. Po predstavah *Harmonia* (2022) in *Idol* (2023) je to tretja inkluzivna stvaritev Adrienn Hód, ki nadaljuje njeno dolgoročno raziskovanje sodelovanja med normativno gibalno oviranimi in nenormativno telesnimi performerji ter sodobni ples znova potrjuje kot prostor zamišljanja bolj vključujočih prihodnosti.

Produkcija gostovanja: Zavod En–Knap / Gostovanje prirejamo v sodelovanju z Lisztovim inštitutom – Madžarskim kulturnim centrom v Ljubljani. Predstava je bila na sporedu v sredo, **28. januarja 2026, ob 20. uri v Centru kulture Španski borci**.

»Namenoma sem se izognila ustvarjanju podobe herojev – tudi s tem, da teles z oviranostjo nisem postavljala v vlogo »premaganih« omejitev. Veliko delam z improvizacijo in telesnostjo. Zelo pomembno mi je bilo, da med seboj delimo ogrevanje in gibalne strategije — kako se povežejo s svojim telesom? Kje in kako uporabljajo težo? Cilj je bil povezati vse plesalce na horizontalni ravni. Horizontalna raven pomeni prepoznavanje razlik, hkrati pa zavedanje tega, kar nam je skupno.« – **Adrienn Hód**

Adrienn Hód je mednarodno priznana koreografinja sodobnega plesa in eksperimentalnega gibanja. V svoji praksi odpira vprašanja družbenih tabujev ter z natančno zasnovo zvoka in svetlobe ustvarja potopitvene gledališke izkušnje. S poudarkom na surovi izraznosti telesa dosledno presega ustaljene estetske in družbene norme. Leta 2007 je ustanovila skupino HODWORKS, ki jo umetniško vodi in z njo razvija obsežen odrski opus ter mednarodno mrežo sodelovanj. Poleg avtorskega dela poučuje ples in ustvarja koreografije za gledališče in film, med drugim za projekt Coexist z ansamblom Unusual Symptoms v Theater Bremen ter za film Son of Saul režiserja László Nemes Jeles, ki je prejel oskarja za najboljši tujejezični film. Njena dela Bassedanse (2012) Dawn (2014) in Conditions of Being a Mortal (2015) so bila izbrana med prioritete platforme Aerowaves. Skupno je bila osemkrat nominirana za nacionalno nagrado Rudolfa Lá bána, ki jo je prejela za več svojih del.

NAŠI BRALCI FOTOGRAFIRAJO

Taj Mahal se nahaja v Agri v Indiji

Foto: Primož Hainz

Naš dolgoletni, zvesti bralec Sporočevalca Primož Hainz, je bil pred tednom še v Indiji, kjer je obiskoval številne znamenitosti in med drugim tudi **Taj Mahal** (na levi) in **Spominski park Mahatme Gandhija** (na desni), kjer je tudi njegov simboličen grob. Kot je še povedal, je bilo potovanje zelo zanimivo in polno presenečenj.

ANKETA O IZKUŠNJAH OSEB Z INVALIDNOSTMI PRI URESNIČEVANJU NJIHOVIH PRAVIC

Pri **Zagovorniku načela enakosti** obravnavamo več zahtevnih vprašanj, povezanih z neenako obravnavo oseb z invalidnostmi v praksi.

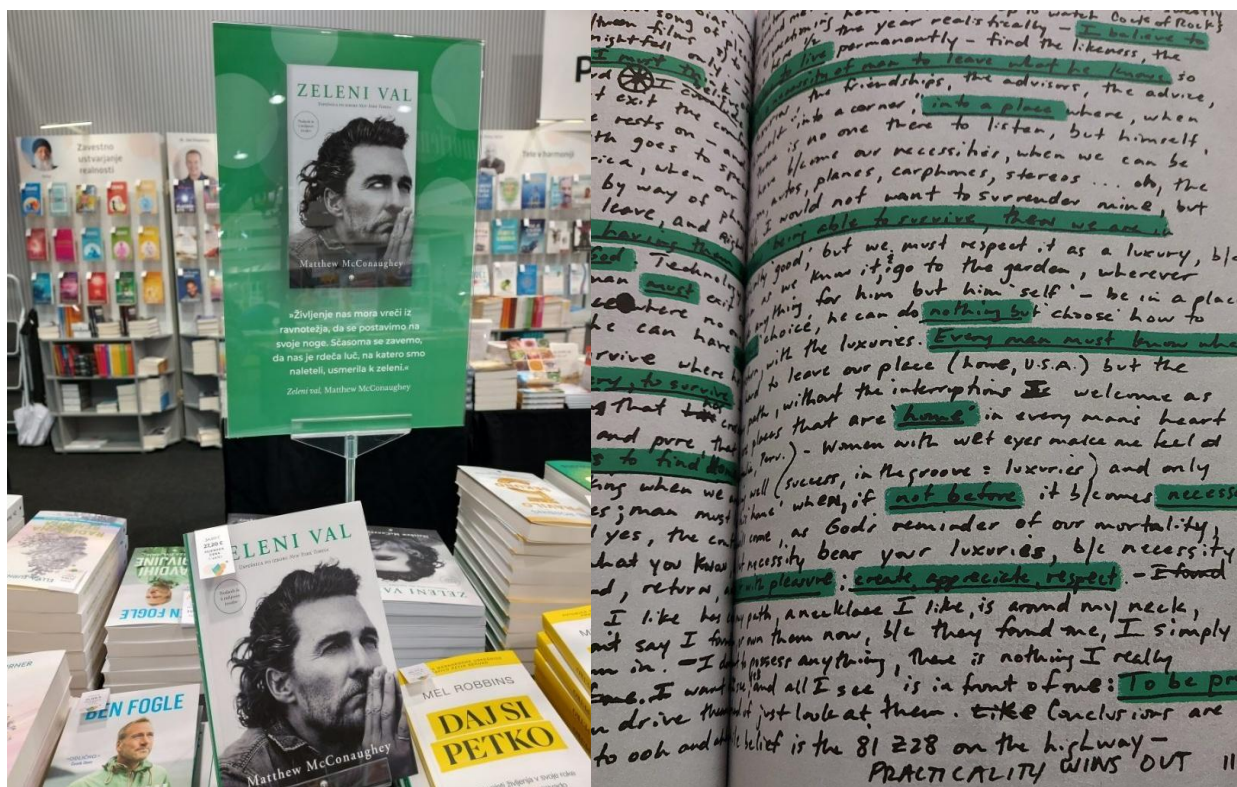
Gre za zakonsko **ureditev pravic** do:

1. **invalidnine za osebe s telesnimi okvarami**, ki so nastale pred vključitvijo v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (npr. že v otroštvu, ob rojstvu ali pred njim ali v času po srednji šoli in pred študijem);
2. **ustrezne zdravstvene nege za osebe z motnjo v duševnem razvoju** po dopolnjenem 26. letu starosti;
3. **parkirne karte za vse osebe**, ki so zaradi svojega zdravstvenega stanja ali invalidnosti gibalno ovirane.

Zanima nas pogled nevladnih organizacij na ta vprašanja, zato vas vljudno **prosimo, da izpolnite anketo**, ki je dosegljiva na naslovu: <https://www.1ka.si/praviceinvalidnost>.

Anketa bo delovala do **9. februarja 2026**. Izpolnjevanje vam bo vzelo približno **10 minut**. (vir: **Zagovornik načela enakosti**)

KNJIŽNA NOVOST
V SVOJEM ŽIVLJENJU IŠČE SAMO ZELENE LUČI
Katarina Lukešević

Založba Primus, strani 308, 34,00 eur

Slika iz knjige

Foto: Katarina Lukešević

Vsi ga poznamo kot **zelo uspešnega Hollywoodskega igralca** in vsak izmed nas si je že kdaj pogledal katerega od njegovih filmov. Nežnejši spol se ga najbolj spominja po vlogi v romantični komediji **Kako se znebiti fanta v 10 dneh** (How To Lose a Guy in 10 days) ali komični drami **Vroči Mike** (Magic Mike), medtem ko je filmoljubom najbolj ostal v spominu z vlogo Rona Woodroofa v biografski drami **Klub zdravja Dallas** (Dallas Buyers Club), za katero je tudi pričakovano prejel svojega **prvega oskarja** na 86. podelitvi oskarjev (2014) za najboljšo glavno moško vlogo.

Danes je Teksašan **Matthew McConaughey** več kot samo očarljivi in talentirani igralec. Je motivacijski govornik, pisatelj, profesor na tekšaški univerzi v Austinu, prvotno pa mož in oče trem otrokom. O njegovem zasebnem življenju bolj malo vemo. Nekoč, dokler ni spoznal svojo ženo manekenko Camilo Alves, s katero se je poročil leta 2011, je živel umirjeno nomadsko življenje, stran od blišča Hollywooda, danes pa živi družinsko življenje in ljubi živeti ter odkrivati nove zmage – zelene luči.

S knjigo **Zeleni val** nam je omogočil vpogled v svoja divja mlada leta, kako se je prvič spoznal z duhovnostjo, ko je po maturi odšel živeti za eno leto k nori družini v Avstralijo. Matthew z bralci deli tudi, kako je prišel do svoje prve filmske vloge, pa tudi bolj osebne stvari, na primer prvo srečanje z ženo Camilo.

Privlačna naslovnica knjige, ki je izšla lani pri **Založbi Primus** in bila prevedena s strani **Katje Cvahte**, ne krasi samo vabljivi napis: »**Prodanih že v 6 milijonih izvodov**«, ampak je notranjost knjige okrašena z njegovimi dnevniškimi zapisi, mislimi in motivacijskimi zapisi o nenehnem iskanju dobrih stvari, katere je sam poimenoval kot zelene luči oziroma zeleni val. V avtobiografiji spoznamo tudi njegove rumene in rdeče luči, katere pa, kot pravi sam, lahko spremeniš iz rumene ali rdeče v zeleno luč in tako **uspešno slediš svojemu zelenemu valu**.

To ni tipična avtobiografija, to je igralčevo pismo samemu sebi in drugim, nam bralcem samo sporoča, kako lahko slediš svojim sanjam in **ujameš svoj zeleni val**.

UBOGAJ MAMO IN NE POZABI OČETA

Avtobiografija Violete Tomić

Foto: Založba Primus

Izšla je avtobiografska knjiga **Ubogaj mamu in ne pozabi očeta**, prvenec avtorice **Violeta Tomić** – igralka, režiserke, televizijske voditeljice in nekdanje poslanke – ki razkriva povsem drugačno, neolepšano in globoko pretresljivo osebno zgodbo javne osebnosti, za katero pogosto zmotno menimo, da jo poznamo.

V knjigi se avtorica skozi **brutalno iskreno samoanalizo sooča z otroštvom**, zaznamovanim z občutkom drugačnosti, ter z izkušnjami fizičnih, psihičnih in spolnih zlorab. Njena pripoved presega okvir osebne izpovedi in odpira pomembna družbena vprašanja: o molku in odgovornosti, o zlorabi moči, o posledicah travm ter o dolgoročnih procesih zdravljenja in samospoznavanja.

Zgodba se bere kot **napeta pripoved**, hkrati pa deluje kot močan poziv k pogumu, razmisleku in ohranjanju vere v življenje.

Knjiga odpira prostor za razmislek o osebnih in družbenih temah, ki so v javnem prostoru pogosto potisnjene na rob.

Odzivi o knjigi:

»Ta knjiga je morala biti napisana zaradi tolilikih, ki s(m)o (bili) tako ali drugače zlorabljeni. Nastati je morala zato, ker budi v življenje, ker je v njej vzgib za vstajenje iz posledic zlorab. Violetina izpoved – njena zgodba nagovarja našo: »Če je uspelo preživeti meni, bi moralo vsakemu,« nam sporoča. Ta knjiga nosi v sebi terapevtski impulz: Violetin dvig iz notranje potlačenosti nas spodbuja, da se tudi sami dvignemo v dostojanstvo; njen upor proti zlorabam budi našega,

da brezkompromisno ustavljamo zlohotne pohotneže. Njena knjiga rojeva bojevnike zoper smrtni greh, storjen nemočnim, nedolžnim.« - **Karel Gržan**

»Zadnjič, ko sem šel mimo študentskega naselja v Rožni dolini, sem videl, da je tudi moja rojstna hiša porušena (tako kot tvoja baraka). Moja hiša strahu, tesnobe in groze ne obstaja več in tam je zrasla elitna vila za petične. Takrat sem v paniki šel še do našega igrišča, kjer smo brcali žogo, in v čisti grozi ugotovil, da je tudi to izginilo. Vedel sem, da izgubljam korenine. Čeprav mi pomenijo malo, jih vseeno pogrešam. Samo še sam moram oditi iz tega življenja in nihče več ne bo vedel, da sem kdaj obstajal. Mogoče zato tudi čutim potrebo, da puščam neko besedno sled zanamcem. Si tudi ti tako čutila? Pustiti sled ... Mogoče bo pa kdo le prebral in se čudil. Mogoče se bo česa naučil ali vsaj dobil pogum za preživetje.« - **Matic Munc** (vir: **Založba Primus**)

DUHOVNA IZKUŠNJA V TIŠINI IN OSAMI

Maja Rožac Mihovec

Duhovna izkušnja Matjaža

Foto: Združenje DLAN

Z uporabnicami in uporabniki **Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN** je svojo posebno izkušnjo delil gospod **Matjaž Šivic**. Gospod Šivic se je odločil za **večdnevno bivanje v Uršulinskem samostanu Sveti Duh v Škofji Loki**, kjer je čas preživel **v popolni tišini in osami** – brez stikov z zunanjim svetom, torej sam s seboj.

Predstavil je razloge za svojo odločitev, kako je sploh izvedel za možnost takšne izolacije ter kako je to obdobje doživil. Spregovoril je tudi o spoznanjih in spremembah, ki so se zgodile med bivanjem v samostanu, in o tem, kako ta izkušnja še danes vpliva na njegovo življenje. Matjaž takšno izkušnjo iskreno priporoča.

Bi si tudi vi upali za nekaj dni stopiti za samostanske zidove – v popolno tišino in osamo?

V skupnosti gluhoslepih cenimo pogum, ki ga je Matjaž pokazal, ter se mu iskreno zahvaljujemo za odprtost in delitev svoje zgodbe.

Sporočevalca izdaja **Združenje invalidov – Forum Slovenije**, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679; e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalec« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNS), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Edvard Rednak (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavniki bralcev)

Izhajanje revije podpira Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Ministrstvo za kulturo.